

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Економіка та менеджмент:
перспективи розвитку**

**Экономика и менеджмент:
перспективы развития**

**Economics and management:
development perspectives**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 20 листопада 2014 року)

Суми
Сумський державний університет
2014

бути такі: зростання кількості абітурієнтів та інших споживачів освітніх послуг; забезпечення кількості та якості викладацького складу; оптимізація матеріальної бази ведення навчального процесу; скорочення витрат на фінансування діяльності; зростання доходів від інших видів діяльності крім навчальної; укріплення відносин із профільним Міністерством та іншими органами державної влади.

1. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України / Наказ Міністерства економіки України від 02.03.2007 № 60 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=98200&cat_id=32854.

2. Мартинюк В. П. Економічна безпека. [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DO WNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ecmepi_2013_25\(2\)_24.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DO WNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ecmepi_2013_25(2)_24.pdf).

3. Стеців І. С. Економічна безпека ВНЗ: сутність та особливості планування / І. С. Стеців // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: [збірник наукових праць] / відповідальний редактор О. Є. Кузьмін. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. - 416 с.: іл. - (Вісник / Національного університету "Львівська політехніка"; № 691). – С. 218-222. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/10021/1/34.pdf>.

4. Козаченко Г. В., Тюленев Г. Д. Позичування вищого навчального закладу в експлейнарному базисі його економічної безпеки. http://trpe.econom.univ.kiev.ua/data/2011_24/Zb24_13.pdf.

5. Тюленев Г. Д. Основні напрями підвищення економічної безпеки вітчизняних ВНЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eme.ucoz.ua/pdf/251/25Tyul.pdf>.

ЕКОНОМІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ПРЯМОЇ ЗБИТКОЄМНОСТІ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Бублик М.І., докторант, **Савчук А.,** студент
Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)

Проблема економічного оцінювання техногенної шкоди, завданої впливом господарської діяльності на економічну, екологічну й соціальну підсистеми національного господарства, набуває особливої актуальності за несприятливих (кризових) обставин. В Україні залишається невирішеним питанням повнота та об'єктивність існуючої системи показників економічного оцінювання техногенних збитків в національному господарстві.

Авторами запропоновано загальну систему показників економічного оцінювання техногенних збитків доповнити спеціальними показниками, які характеризуватимуть використання природних, енергетичних, матеріальних ресурсів та їх втрати в національному господарстві у вартісній формі, які було узагальнено рядом складових поняття техногенної збиткоємності: ресурсоємність, енергоємність, викидоємність, скидоємність, відходоємність тощо. Методика розрахунку показників прямої техногенної збиткоємності в

масштабах національного господарства та суть цих показників наведена в таблиці.

Таблиця 1 Методика розрахунку основних показників прямої збиткоємності в національному господарстві

Показник	Зміст показників
Ресурсоємність $РесЄ = Рес/ВВП$	РесЄ – питоме споживання певного виду природного ресурсу на одиницю вартості обсягу випуску продукції (товарів та послуг) національним господарством (відносні одиниці); Рес – вартість використання певного виду природного ресурсу (тис.грн.) для виробництва продукції; ВВП – обсяг ВВП (тис.грн.)
Енергоємність $ЕнЄ = Ен/ВВП$	ЕнЄ – питоме споживання електроенергії на одиницю вартості обсягу випуску продукції (відносні одиниці); Ен – вартість використання паливно-енергоресурсів (тис.грн) для випуску продукції; ВВП – обсяг ВВП (тис.грн)
Землеємність $ЗемЄ = З/ВВП$	ЗемЄ – питоме використання земельного ресурсу на одиницю вартості обсягу випуску продукції (відносні одиниці); Зем – вартість землі, зайнятої під виробництво (тис.грн); ВВП – обсяг ВВП (тис.грн)
Відходоємність $ВідЄ = Від/ВВП$	ВідЄ – питоме утворення певного виду відходів на одиницю вартості обсягу випуску продукції (відносні одиниці); Від – вартість відходів, що утворюється (тис.грн) під час виробництва продукції; ВВП – обсяг ВВП (тис.грн)
Скидоємність $СкЄ = Ск/ВВП$	СкЄ – питоме утворення певного виду скидів на одиницю вартості обсягу випуску продукції (відносні одиниці); Ск – вартість скидів, що утворюється під час виробництва продукції (тис.грн); ВВП – обсяг ВВП (тис.грн)
Викидоємність $ВикЄ = Вик/ВВП$	ВикЄ – питоме утворення певного виду викидів на одиницю вартості обсягу випуску продукції (відносні одиниці); Вик – вартість викидів, що утворюється під час виробництва продукції; (тис.грн); ВВП – обсяг ВВП (тис.грн)
Пряма збиткоємність $ЗЄ = ТЗ/ВВП$	ЗЄ – питомі прямі збитки в національному господарстві, зумовлені втратами ресурсів (природних, паливно-енергетичних, людських тощо) на одиницю вартості обсягу ВВП (відносна величина); ТЗ – техногенні збитки, зумовлені виробництвом (тис.грн); ВВП – обсяг ВВП (тис.грн)

Введення в науковий обіг основних показників прямої техногенної збиткоємності та обґрунтування методики їх розрахунку дозволяє сформулювати вихідну базу даних для прийняття управлінських рішень щодо

державного регулювання техногенних збитків, а саме при плануванні розвитку національного господарства, модернізації його видів економічної діяльності та реконструкції промислових об'єктів, що становлять потенційну техногенну загрозу довкіллю і суспільству. Запропоновану систему показників можна використовувати при розробленні й удосконаленні різноманітних технологій виробництва, оцінюванні їх маловідходності, безвідходності та техногенної шкодоємності, що сприятиме підвищенню захисту населення й довкілля від деструктивного впливу господарської діяльності людини.

У роботі проаналізовано випуск товарів і послуг для кожного виду економічної діяльності за показниками прямої техногенної збиткоємності (викидо-, скидо- і відходоємності тощо).

Запропонована у роботі методика розрахунку прямої техногенної збиткоємності формує інформаційну і методологічну основу для проведення економічного оцінювання, кількісного й якісного аналізу впливу техногенних небезпек на довкілля і суспільство.

МЕТОДИКА ДІАГНОСТИКИ СОЦІАЛЬНИХ РЕЗЕРВІВ РОЗВИТКУ КОЛЕКТИВНОГО ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Голубєв С.М., викладач

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (Україна)

Практика давно засвідчила, що серед різновидів праці її колективна форма є більш ефективною, ніж індивідуальна. Наукове підґрунтя для таких висновків створив Ф. Тейлор, а реалізував та продемонстрував її ефективність Г. Форд. Їх дослідження стосувалися, в першу чергу, фізичної праці. В сучасних умовах роль цієї праці істотно зменшилася, натомість зросло значення розумової та творчої праці, яка ускладнює процеси формування сукупної робочої сили колективу. Передумовою її розвитку стає посилення ефективності взаємодії в колективі. Як показує сучасна практика, застосування саме соціальних резервів розвитку колективу стає основним інструментом підвищення ефективності його роботи. Соціальні резерви колективу є можливістю підвищення ефективності діяльності колективу за рахунок розвитку його соціальної складової (якості взаємодії, розподілу та кооперації праці, рольової структури колективу, рівня його згуртованості тощо). Діагностика цих явищ ускладнюється неоднозначністю їх розуміння, відсутністю єдиних методик та розмитістю критеріїв. Тому особливу увагу слід приділити проблемі розробки методики діагностики соціальних резервів колективного трудового потенціалу.